

Thema

De oude mens

Strict Baptists halen in hun preken en verhandelingen actuele thema's aan. Op deze pagina kunt u lezen over het thema De oude mens, de mens naar de zondige natuur in het vlees.

INHOUD

1. J.C. Philpot preekt over De oude mens..... 2

J.C. Philpot in zijn preken over De oude mens

J.C. Philpot preekt over Efeze 4:22-24

overgenomen uit De gangen van Gods kerk deel 5

'Te weten dat gij zoudt afleggen, aangaande de vorige wandel, de oude mens, die verdorven wordt door de begeerlijkheden der verleiding. En dat gij zoudt vernieuwd worden in de geest uws gemoeds, En de nieuwe mens aandoen, die naar God geschapen is in ware rechtvaardigheid en heiligheid.'

De voorschriften van het Evangelie vormen evenzeer een wezenlijk, volledig deel der Godsopenbaring, als de leerstukken van het Evangelie of de beloften van het Evangelie. Wij protesteren luide, en niet ten onrechte, tegen mensen, die de leerstukken van het Evangelie geringschatten, verwaarlozen of negeren. Maar dwalen wij, of tenminste sommigen onzer, die de leerstukken der genade belijden en prediken, niet bijna evenzeer in een andere richting, met de voorschriften van het Evangelie te geringschatten, te verwaarlozen of te negeren? Er is echter, dat geef ik gaarne toe, dit onderscheid tussen hen en ons, tenminste de zodanigen van ons, die verzuimen de voorschriften van het Evangelie op het hart te drukken, dat zij de leerstukken van het Evangelie geringschatten, verwaarlozen en negeren, vanwege een onbekend zijn ermede, of vijandschap ertegen. Indien wij, of wie ook van ons, de voorschriften van het Evangelie geringschatten, verwaarlozen of negeren, is dit of vanwege een misvatten van hun karakter, of vanwege een gebrek aan bekwaamheid om er op de juiste wijze over te handelen. Ik moet deze verklaring wel geven, want ik kan er niet toe komen te geloven, dat welke ware dienaar van Jezus Christus ook, zich gaarne en met opzet, zou kanten tegen de voorschriften van het Evangelie of er, in de bediening van het Woord, geheel aan zou voorbijgaan, alsof ze onverenigbaar zouden zijn met de voorname leerstukken van het Evangelie, of niet noodzakelijk of geschikt zouden zijn om te worden gepredikt. Want zo te handelen, zou, naar het schijnt, te kennen geven, dat het deksel van onkunde en ongeloof nog over zijn hart lag, of dat hij niet tot het werk der bediening was geroepen. Doch iemand kan in de praktijk niet willen weten, hetgeen hij niet nadrukkelijk zou willen loochenen en kan schuldig staan aan veronachtzaming, door misvatting of uit menselijke zwakheid, waar hij niet schuldig staat aan besliste vijandschap of algehele onwetendheid. Zo schijnen sommige predikanten van mening te zijn, dat het wettisch is, de voorschriften van het Nieuwe Testament bij te brengen. Dat juist het karakter van een voorschrift, als vereisende, dat er iets wordt gedaan, riekt naar het verbond der werken, en is verbonden met een 'doe en leef'-systeem. En dat derhalve, door de nadruk te leggen op de voorschriften van het Evangelie, dit eigenlijk betekent een kracht bijzetten aan de eisen der Wet. Daarom protesteren zij luide tegen een zodanige prediking, als verduisterende, indien al niet bedervende de Evangelieleerstukken, met hieraan toe te voegen de verplichting der wettische voorschriften.

Maar kunt u niet de leerstukken en de beloften wettisch doen zijn, evengoed als de voorschriften? Zijn er niet honderden predikanten, die de Evangelieleerstukken wettisch maken, door ze te omstrengelen met des mensen bekwaamheid om in Hem te geloven, van Wien zij getuigen? Of die de Evangeliebeloften bederven, door erover te handelen, alsof ze voor hun vervulling voorwaardelijk en afhankelijk zouden zijn van onze gehoorzaamheid? Ongetwijfeld is er een wijze, waarop u zo kunt handelen over de voorschriften van het Evangelie, dat u er een wettische klank aan geeft en zo het Evangelie verandert in de Wet.

Doch indien men zo over de Evangelievoorschriften handelt en ze wettisch doet zijn, dan ligt de fout niet in de voorschriften zelf, als geopenbaard in het Woord, welke niet wettisch zijn, maar zuiver Evangelie, ja even zuiver, als de leerstukken, waarop zij zijn gegrond, en de beloften, waarmede ze gepaard gaan, doch in mannen van een wettische geest, die ze wettisch maken.

Indien wij de zoete en gezegende samenhang niet verstaan, welke de voorschriften van het Nieuwe Testament hebben met de heerlijke waarheden van het eeuwigblijvende Evangelie. Indien wij nimmer de zoetheit ervan in zichzelf hebben opgemerkt of gevoeld. Indien wij nooit zijn doorgedrongen tot de heilige wijsheid, welke er doorheen schittert, en de beminlijke genadeleidingen, die erdoor worden overgebracht. Indien zij nooit 'een lamp voor onze voet of een licht op ons pad' zijn geweest, indien wij nimmer erdoor zijn weerhouden van het kwade, of nooit gesterkt en bemoedigd zijn geworden, om te doen hetgeen goed is, wanneer wij nimmer hebben begeerd erin te mogen wandelen tot eer van God en tot troost van onze eigen ziel, dan behoeven wij ons niet erover te verbazen, dat wij ze, wat men noemt, wettisch hebben bevonden. Maar er wordt nog een bezwaar tegen aangevoerd, namelijk, dat ze onverenigbaar zijn met de vrijheid van het Evangelie, en dat ze daarom brengen onder wat wordt genoemd dienstbaarheid, Doch wat u noemt 'dienstbaarheid' kunnen wellicht de geselingen van een schuldige consciëntie zijn, en wat u noemt de vrijheid van het Evangelie, kan in werkelijkheid een geest van ongebondenheid zijn. Er moet vrijheid in het voorschrift zijn, evenals vrijheid in de belofte. Want u kunt niet een deel van het Evangelie nemen en zeggen: 'Hier is vrijheid' en dan een ander deel ervan nemen en zeggen: 'Hier is dienstbaarheid.' Wanneer u eenmaal toegeeft, dat er voorschriften zijn in het Evangelie - en dit kunt u toch eigenlijk niet ontkennen, daar sommige van de zendbrieven er nagenoeg half vol van zijn - en dat het Evangelie in alle opzichten een vrij Evangelie is, dan moet u toch wel erkennen, dat er evenveel vrijheid ligt in de Evangelievoorschriften, als in de Evangelie- leerstukken.

David geloofde tenminste niet, dat er enige dienstbaarheid lag in de voorschriften, want zijn woorden zijn: 'Ik zal wandelen in de ruimte, omdat ik Uwe bevelen gezocht heb.' Merkt u niet op, hoe hij vrijheid en gehoorzaamheid aan elkander verbindt? Feitelijk is er geen wandelen in de ruimte, indien wij nooit de voorschriften zoeken, noch deze doen, want wat is de voornaamste oorzaak van die dienstbaarheid van geest, die wij vaak gevoelen? Is het gewoonlijk niet, omdat wij op de een of andere wijze hebben gehandeld tegen de voorschriften van het Evangelie? Deze ongehoorzaamheid doet God Zijn aangezicht voor ons verbergen en dat veroorzaakt twijfel, vrees, en dienstbaarheid.

Maar laat ik een kleine toelichting bijbrengen om aan te tonen, hoe de voorschriften van het Evangelie verenigbaar zijn met de heerlijkste vrijheid. Indien u naar het buitenland zou gaan, laten wij zeggen naar Parijs op het ogenblik en veronderstel, dat een liefhebbende vader, terwijl hij u een som gelds in de handen stopt om uw kosten te betalen, u tezelfdertijd enige besturingen betreffende de reis zou geven, en er enige waarschuwingen en vermaningen mede gepaard zou doen gaan, om op uzelf te passen in die verdorven stad, zou u dan denken, dat deze vriendelijke waarschuwingen en vermaningen uit een ander hart, of andere hand kwamen, dan hetwelk u voorzag van de middelen om te gaan, of dat deze uw bewegingsvrijheid zouden belemmeren, wanneer u daar aankwam? Zou u hierin niet dezelfde liefde en goedheid opmerken, die u het geld schonk en zou u deze niet beschouwen, als bedoeld om u ervoor te bewaren verward te worden in de strikken, waarin u anders zou kunnen geraken? U zou niet vinden, dat ze waren bedoeld om u onder dienstbaarheid te brengen, maar om u ervoor te bewaren verstrikt te worden in zodanige zaken, als

dienstbaarheid over u zouden kunnen brengen.

Het is dus op deze wijze, dat wij de voorschriften van het Evangelie moeten beschouwen, als deel uitmakend van de vrijheid van het Evangelie, een vrij zijn van de zonde, niet een vrijheid om te zondigen. Doch er is een groep mensen, die de voorschriften van het Evangelie uit andere beweegredenen en uit andere invloeden veronachtzamen, negeren en verwaarlozen. De mensen, van wie ik heb gesproken, doen het zonder het te weten. De mensen, van wie ik thans moet spreken, doen het willens en wetens. Wellicht leven zij in de zonde. Hoe kunnen zij dan de voorschriften prediken? De heimelijke dronkaard, hoe kan hij zeggen: 'Wordt niet dronken in wijn, waarin overdaad is, maar wordt vervuld met de Geest'? Iemand, die tot zijn nek in de wereld verkeert, kan deze zeggen: 'Hebt de wereld niet lief, noch hetgeen in de wereld is'? De man, die plannen maakt en speculeert, vervuld van zaken, met geen andere gedachte, dan aan de mammon, kan hij op consequente wijze enig voorschrift op het hart drukken, dat hem gebiedt: 'Gaat uit van de wereld en scheidt u af en raakt niet aan hetgeen onrein is'? Verder zullen er in een gemeente vaak invloedrijke lidmaten zijn, zoals rijke diakenen, en andere personen van rijkdom en bezit, op wier steun de zaak in zeer hoge mate rust, en die, direct of indirect, ruimschoots bijdragen in het onderhoud van de predikant. Hij is wellicht erg arm, gaat bezwaard onder een groot huisgezin, heeft weinig gaven, om hem de gunst of bijval te bezorgen uit de kring van zijn eigen volk en hij weet, dat zijn hele bestaan, naar de mens gesproken, afhangt van de wijze, waarop hij aangeschreven staat bij deze invloedrijke lidmaten. Welnu, wat is het gevolg, wanneer iemand niet is begiftigd met een geestelijke kennis der Waarheid en niet is verlost van mensenvrees? Wel, eenvoudig dit, dat hij zich niet in staat gevoelt de voorschriften van het Evangelie bij te brengen en hierop de nadruk te leggen, uit vrees, dat ze te zeer zullen grieven, uit vrees, dat zijn aandringen op de praktikale godzaligheid en op de vruchten des Geestes, als geopenbaard in het leven en in de omgang, de rijke mijnheer A, aan wie de Evangelieleer op zondag heel goed bevalt, maar die de voorschriften van het Evangelie des maandags, of op welke andere dag ook, nimmer in praktijk brengt, zou ergeren. Of de invloedrijke mijnheer B, die graag de leer der uitverkiezing hoort prediken, maar die niet wenst te horen, dat de nadruk wordt gelegd op het voorschrift der vrijheid, een afscheiden van de wereld, een leven van geloof en gebed, een wandelen in de vreze Gods, gedurende de ganse dag, en een verzaken van iedere praktijk, openlijk of in het verborgene, die onverenigbaar is met de leer, die naar de godzaligheid is.

Maar hoe droevig, o hoe meer dan droevig is het voor een predikant, om bevreesd te zijn voor zijn gemeente of voor wie dan ook in zijn gemeente. Wat trouweloos aan zijn ambt, wat ongepast tot zijn taak, hoe een dienstknecht Gods onwaardig, te spreken in de Naam van de Koning der koningen!

Ik ben er goed van overtuigd, van hetgeen ik heb leren kennen en heb gevoeld in deze, dat iemand, om het Evangelie getrouw te prediken, alleen de vreze Gods in zijn hart moet hebben en geen andere vrees moet kennen, wil hij, hoe dan ook, oprecht tot Zijn eer, voor het volk staan. Wat zullen we dan zeggen van hetzij de consciëntie of de bediening van wie dan ook, die het voorschrift achterhoudt uit vrees aanstoot te geven, en die niet durft aan te dringen op de praktikale godzaligheid, omdat het de consciëntie zou raken van deze rijke diaken, of omdat het dit invloedrijke lidmaat der gemeente zou weggagen? Zulkéén wete, dat hij een deel van de prijs achterhoudt en hij zij zich bewust van de zonde en het einde van Ananias.

Doch, ik zal uw gedachten en aandacht vanmorgen niet langer bezighouden met de

noodzakelijkheid en de zaligheid van het voorschrift aan u voor te leggen, want dat is te duidelijk om door wie ook, die de Waarheid Gods voor zichzelf kent, geloochend te worden, maar ik zal meteen komen tot de tekst, die luidt in een voorschriften gevende vorm, hetgeen, naar ik eraan moge toevoegen, de voorname reden is, waarom ik aldus heb stilgestaan bij het voorschrift. En wanneer ik handel over het onderwerp, dat voor ons ligt, zal ik mijn gedachten erover uitdrukken, voornamelijk onderverdeeld in twee hoofdgedachten:

- I. In de eerste plaats zal ik trachten de oude mens, zijn persoon en toestand te beschrijven en u aantonen hoe hij moet worden afgelegd.
- II. In de tweede plaats zal ik op soortgelijke wijze de nieuwe mens schilderen, met zijn persoon en toestand en hoe hij moet worden aangedaan.

I. Indien u het tekstverband beschouwt, zult u vaststellen, dat de apostel spreekt van de heidenen, onder wie die van Efeze in vroeger tijden hun omgang hadden, en hij spreekt van hen, als verduisterd in het verstand, vervreemd zijnde van het leven Gods, door de onwetendheid, die in hen is, door de verharding huns harten', als een beschrijving van hun vaste gewoonte eraan toevoegende: 'Welke, ongevoelig geworden zijnde, zichzelf hebben overgegeven tot ontuchtigheid, om alle onreinheid gieriglijk te bedrijven.' In deze krachtige woorden het karakter en de wandel der heidenwereld beschreven hebbende, stelt hij deze tegenover het karakter en de wandel van degenen, aan wie hij schrijft namelijk, de gelovigen Gods te Efeze. 'Doch gij hebt Christus alzo niet geleerd.' Hij is u niet tot een oorzaak van onrechtvaardigheid geweest, zoals hun heidense góden hen zijn geweest, en ook heeft de godsdienst, die u van Hem hebt geleerd, u niet aangemoedigd tot ontuchtigheid, om alle onreinheid gieriglijk te bedrijven, of u toegelaten zich hieraan over te geven, zoals hun godsdienst dat heeft gedaan. 'Indien gij maar Hem gehoord hebt en door Hem geleerd zijt, gelijk de waarheid in Jezus is.'

U gelieve de heilige voorzichtigheid en het wijze voorbehoud op te merken, waarmee de apostel spreekt en hoe hij, met al zijn liefde tot de gelovigen te Efeze vervuld en zijn geloof in hun algemeen Christelijk karakter betuigende, er toch nog een 'indien' bijvoegt. Het is, alsof hij aldus wilde spreken: 'Indien gij zijt, wat ik hoop, dat gij zijt, en wat gij belijdt te zijn, namelijk gelovigen en getrouw in Christus Jezus, indien gij Zijn gezegende stem hebt gehoord, en Hij met kracht tot uw ziel heeft gesproken, indien (o wonder van genade) gij zijt geleerd geworden door Hem, gelijk de waarheid is in Jezus', dat wil zeggen, de waarheid als met Hem verbonden, en vloeiende uit Hem, de waarheid, waarvan Hij de levendmakende kracht is, het Begin en het Einde, de Hoofdinhoud, het Onderwerp en het Voorwerp, het Middelpunt en de Omtrek. Nu, wat volgt er dan? 'Indien gij Christus alzo geleerd hebt, indien gij zo naar Hem gehoord hebt, indien gij zo door Hem geleerd zijt, is het, dat gij zoudt afleggen, aangaande de vorige wandel, de oude mens, die verdorven wordt door de begeerlijkheden der verleiding.'

1. Welnu, dit is 'de oude mens,' van wie ik op me heb genomen zijn persoon en toestand te beschrijven. Laten wij dan eens nagaan, wat deze oude mens is en waarom hij die naam draagt? Wij willen eerst letten op zijn naam, want dat zal helpen ons enig begrip van zijn persoon te geven. Waarom wordt hij zo genoemd? Om verscheidene redenen wordt hij 'de oude mens' genoemd.

a. De eerste reden is vanwege zijn grote ouderdom, want de zonde is even oud als de val van

Adam, en bijgevolg in die zin ouder dan onze ziel en ouder dan ons lichaam. Het is waar, dat wij de oude mens niet hebben bezeten, totdat wij voor het eerst aanzijn hadden, toen, naar de belijdenis van David, wij in ongerechtigheid werden geboren, en in zonde werden ontvangen, maar de oude mens leefde op de wereld, eeuwen voordat wij werden geboren en werd aan ons voortgeplant door onze ouders, die deze zelf in een rechtstreekse erfopvolging hadden ontvangen van Adam. Wij kunnen dit aldus toelichten.

Er is het rioolwater van een grote stad, naar de nieuwe gebruiken in de landbouw zijn loop nemende naar een bepaalde akker. Wanneer het de akker bereikt, dan maken de akker en het rioolwater voor het eerst kennis met elkaar. Maar het rioolwater legde een lange weg af, voordat het de akker bereikte. En het is evenwel hetzelfde op de akker, als het was, alvorens het deze bereikte. Zo bereikte de oude mens ons pas in onze ontvangenis, maakte zich pas openbaar bij onze geboorte en groeide op met onze opwas en nam in kracht toe met onze kracht. Doch deze bestond in de lendenen onzer voorouders vele, vele jaren, voordat deze ons persoonlijk bereikte, precies zoals het rioolwater een lange weg aflegt, alvorens het de afzonderlijke akker bereikt. In deze zin is hij dus de oudste mens ter wereld en al is het vreemd te zeggen, hij openbaart nooit de zwakheid der ouderdom, of zal ooit sterven, zolang de mens onder de zon leeft.

b. Maar om nog een reden wordt hij de oude mens genoemd. Onze oude natuur is natuurlijk ouder dan onze nieuwe. Op welke leeftijd het God ook mocht hebben behaagd onze ziel levend te maken, hetzij in de jongensjaren, in onze jongelingschap, of op mannelijke leeftijd, de oude mens moet in ieder geval ouder zijn geweest dan de nieuwe. In die zin is hij dan ook de oude mens, als bezittende de eerstgeboorte in ons hart. Hij is de Ezau, terwijl de nieuwe mens de Jakob is. Hij is de Ismaël, terwijl de nieuwe mens de Izaäk is. Hij is de Saul, terwijl de nieuwe mens de David is. Hij is de eerste, die de laatste zijn zal, de oudere (meerdere), die de jongere (mindere) dienen zal.

c. Doch ik geloof, dat er nog een reden is, waarom hij terecht de oude mens mag worden genoemd. Is de menselijke natuur ooit zo verdorven, als openbaar komt in een verdorven oude mens? Er is een slecht Frans spreekwoord, dat ik niet in het oorspronkelijke wil aanhalen, maar waarvan de betekenis vrij kan worden vertaald: 'O, indien de jeugd het maar wist, o, indien de ouderdom het maar kon doen.' Met andere woorden: 'O, dat de jeugd alle kennis der zonde had, die de ouderdom bezit, en o, dat de ouderdom alle kracht der jeugd bezat om deze kennis in praktijk te brengen.' Wee de vrouw, indien zo iets bestond - een man, die alle aantrekkelijkheden der jeugd in zich verenigde met alle kennis, die men op leeftijd bezit van de toegang tot het hart der vrouwen. Verontschuldig de toelichting, waarvoor ik bijna ben teruggedeinsd deze te geven, en nochtans is deze vaak bij me opgekomen, als één der krachtigste beschrijvingen der menselijke verdorvenheid in een paar woorden, hoewel deze als een gevoel, of als een verlangen meer een duivel, dan een mens waardig is. Maar is niet een verdorven oude mens één der verfoeilijkste voorwerpen van onze afkeer en één der walgelijkste aller walgelijke wezens? Wat moet de zonde diep geworteld zijn in het hart van hem, die altijd zijn verbeelding voedt met lage begeerten en die als het ware leeft op herinneringen uit het verleden, zich zonden voorschilderende, waarvan hij nooit de kans zal hebben of in staat zal zijn die te volvoeren.

Wat is de ouderdom merendeels verhard, onboetvaardig, hardnekkig, en onbuigzaam. Neem een ontaarde oude man, welk een argument, wat voor smeekbede kan invloed hebben op iemand, die verhard is door een langdurige opeenvolging van zonden, totdat hij op leeftijd is

gekomen, en bij het bereiken van de ouderdom hiermede tevens is gekomen tot het bijna spreekwoordelijk hardnekkige aankleven ervan van oude wegen en oude gewoonten? Wij moeten en wij kunnen de soevereiniteit Gods niet beperken, maar menselijkerwijs gesproken schijnt onze hoop de consciëntie te bereiken van degenen, die oud geworden zijn, welhaast hopeloos. Onze hoop op een oogst, onze verwachtingen van de zegen Gods op onze bediening, rust voornamelijk op de jeugd en soms behaagt het de Heere door Zijn genade degenen te roepen, die de middelbare leeftijd naderen. Maar, van wat ik heb opgemerkt in mijn eigen bediening en in die van anderen, zou ik zeggen, dat het een zeldzame zaak is, dat het woord voor de eerste maal de consciëntie aangrijpt van iemand, die op vergevorderde leeftijd is. Dit is een noodzakelijk onderscheid om te maken, want de ouderdom op zichzelf is geen belemmering voor de zegening Gods over het woord. Iemand moge, in zijn jonge jaren geroepen zijnde, zijn verzonken tot grote loomheid en dodigheid van ziel en God kan Zijn werk in de ouderdom vernieuwen, want Hij heeft beloofd, dat Zijn volk 'in de grijze ouderdom nog vrucht zullen dragen, om te verkondigen, dat de HEERE recht is' Dit is één zaak, maar een duidelijke roeping door genade is een andere zaak. Herstellingen en vernieuwingen zijn geen levendmakingen. Het toebrengen van de hoofdsteen met toeroepingen 'genade, genade zij denzelve,' is niet het leggen van de grondsteen. Verontschuldig me dit uitweiden. Wanneer wij de oude mens in onze tekst dan ook nemen, als beschrijvende onze verdorven natuur, dan kunnen wij het beschouwen, als ervende al hetgeen wij aanschouwen in een walgelijke, lage, hebzuchtige, gemelijke, goddeloze en verdorven oude mens. Sommigen uwer zullen mij wellicht een prediker der verdorvenheid noemen, omdat ik in zulk een krachtige taal spreek over hetgeen wij van nature zijn, maar ga ik de taal der Schrift of de waarneming der dagelijkse bevinding te buiten? Verklaart niet de Heilige Geest, de oude mens in onze tekst beschrijvende, dat hij 'verdorven wordt door de begeerlijkheden der verleiding' ? Ken ik dan verkeerd, als ik als mijn overtuiging uitdruk, dat hij tot in het hart bedorven is en dat er in hem, zoals in de één of andere walgelijke, zinnelijke, verdorven oude man, niet één recht gevoelen, mei één oprecht beginsel, niet een stip of stukje is, dat gezond is? Want wat betekent 'verdorven'? Vergaan en indien vergaan, door en dooi vergaan, want er staat 'door de begeerlijkheden der verleiding.'

2. Laten wij de betekenis dezer woorden onderzoeken. De verdorvenheid van de oude mens is dus naar de mate der begeerlijkheden der verleiding. Dit is de toets, waarmede zijn verdorvenheid moet worden opgewogen en beoordeeld. Neem ter toelichting twee mensen, of liever twee oude mensen. Laat beiden door en door slecht zijn, maar laat de één sluw, listiger, bedrieglijker, valser en meer een leugenaar zijn dan de ander. Welke is de slechtste van de twee? Tegen wie moet meer worden gewaakt, welke moet meer worden geschuwd, en verafschuwd? U zult meteen zeggen: 'de valsere, de ene, die sluw en bedrieglijker is dan de ander, want zijn bedrog vermeerdert niet alleen zijn zonden, maar doet hem ook gevaarlijker zijn.'

Welnu, pas dit beeld toe op ons onderwerp. Uw oude mens, mijn oude mens, is verdorven naar de mate der begeerlijkheden der verleiding, welke deze herbergt, en welke erin werken, en zich erdoor openbaar maken. En ook is er niet een slechtere eigenschap in onze begeerlijkheden dan hun verleiding. O, wat is de begeerlijkheid verleidelijk in iedere gestalte en gedaante! Of het nu een begeerlijkheid des vleses, of der ogen, of een begeren naar geld, werelds voordeel, omstandigheden van voorspoed, een opklimmen in het leven, het goed maken wat onszelf of onze gezinnen betreft. Welke vorm deze dan ook aanneemt, want deze vertoont inderdaad wel duizend vormen, wat is ze toch verleidelijk! Hoe geleidelijk zal deze,

indien ze wordt gekoesterd, ons brengen tot al hetgeen walgelijk is.

Wat verblindt ze de ogen, verhardt ze de consciëntie, bederft ze het oordeel, verstrikt ze de genegenheden, doet ze de voeten afwijken van het rechte en nauwe pad, bedekt en smoort ze bijna het leven Gods in de ziel, totdat men nauwelijks weet, wat men is of waar men is en alleen maar weet, dat men vol verwarring is en belast met schuld, vreze en dienstbaarheid. Hoe bedrieglijk is ze ook, in ieder beloven, wat ze nooit kan vervullen. Wat belooft ze geluk en vermaak, indien wij ze maar willen koesteren en eraan willen voldoen, en ons allerlei aangename beelden en aantrekkelijke vooruitzichten voorstellen, om de gedachten te verstrikken en de genegenheden te bekoren. Doch wanneer ernaar wordt geluisterd en deze wordt gehoorzaamd, wat brengt ze ons dan tenslotte? Helaas, wij ondervinden, dat, naardat wij zaaien, wij ook maaien, en dat, indien wij in het vlees zaaien, wij uit het vlees verderfenis zullen maaien. Welaan, dan mag de apostel de begeerlijkheden beschrijven als ‘verleidelijk’, en hieraan de verdorvenheid van de oude mens afmeten. En ook zijn deze begeerlijkheden niet weinige of gering, want deze onze oude mens is er vol van. Er is niet een hartstocht, noch een neiging, noch een begeerte, noch een hunkeren naar één aardse of zinnelijke genieting, er is niet een zonde, die ooit in woord of daad, in man of vrouw is uitgebroken, welke niet diep geworteld is in onze oude mens. Want hij is overeenkomstig, naar de mate, en in verhouding tot onze begeerlijkheden der verleiding. Het behoeft u dan ook niet te verbazen, dat, hetzij u oud of jong bent, man of vrouw, rijk of arm, ontwikkeld of niet ontwikkeld, zedelijk grootgebracht, of als kind op straat gezworven hebt, of u onderricht bent geworden door en onder de hoede bent geweest van liefhebbende ouders met genade, of dat men u heeft doen opgroeien, zonder u enige beteugeling op te leggen, begeerlijkheden der verleiding gaan er altijd in uw boezem om. Zij werden geboren met u, uw familieerfenis, en al hetgeen u strikt genomen uw eigendom moogt heten. U behoeft zich dus niet te verbazen, indien de walgelijkste gedachten, de gemeenste denkbeelden een schuilplaats, een rustplaats, en een nest vinden in uw verdorven boezem. Ik zeg dit niet om u aan te moedigen, te koesteren wat uw plaag en kwelling behoorde te zijn, doch als een woord, dat gepast moge zijn voor sommigen, die op diepgaande wijze worden geoefend, met het in zichzelf aantreffen van zulke monsterachtige zonden, en die geloven, dat hun geval een ongewone of uitzonderlijke zaak is.

Indien de oude mens verdorven is naar de begeerlijkheden der verleiding, indien hij ongeneeslijk verdorven is, en nimmer iets anders zijn kan, wat u ook met hem doet, hoe u ook uw best doet, dan een hopeloos verdorven oude mens, moet u zich dan verbazen, wanneer hij voortdurend zijn ware aard openbaart, zijn schandelijk aangezicht vertoont en, indien u een vat der genade zijt, voor u een voortdurende smart, een plaag, en een kwelling is? Want ik zeg alleen wat ik gevoel, omdat ik geloof, dat deze oude mens de grootste plaag is, welke een kind van God heeft, of kan hebben. Ik geloof, dat al onze beproevingen, bezoeken, zware verliezen, en droefenissen, het niet waard zijn te worden vergeleken bij de ellende en de oefening, smart en zielsangst, welke zijn veroorzaakt door het samenzweren, het beramen, en het werken van deze goddeloze oude mens, in de verschillende begeerlijkheden der verleiding, door middel waarvan hij ons, bij verschillende gelegenheden, in meerdere of in mindere mate heeft afgetrokken van de weg der heiligheid en gehoorzaamheid op de één of andere van zijn kromme wegen. Hoewel ik vrees, dat het al te vaak een feit is, en dus meer is dan een verbeelding, kunt u zich wellicht in de bewaking van een Londens verbeterhuis, de één of andere walgelijke oude man voorstellen, verhard in de zonde en in de misdaad, roemende in ongerechtigheid, en die er een duivels vermaak in heeft, het oor van een jeugdig iemand, die ernaar wil luisteren, te overstelpen met zijn

smerige gesprekken. Nu, is er niet genoeg zonde en verdorvenheid in die walgelijke ellendeling, om de geest te bezoedelen, de hartstochten te doen ontvlammen, en om de consciëntie te verharderen van ieder arm, ellendig jeugdig persoon, wie hij te pakken kan krijgen?

Maar welk een vreselijke zaak zou het zijn, indien die goddeloze oude man was opgesloten in de wach van uw hart en voortdurend zijn verdorven gedachten in uw geest zou uitgieten. Hebt u het aangezicht van deze oude mens nimmer aanschouwd? Hebt u zijn onreine influisteringen nimmer gehoord? Heeft hij nimmer welke plannen of komplotten dan ook van goddeloosheid en misdaad ingegeven? Heeft hij nimmer enige van zijn vroegere laagheden verhaald, totdat u zich bovenmate geschokt en verward hebt gevoeld, omdat u zulk een ellendeling rondom en binnen in u zou hebben? Ik weet, dat deze zo krachtige taal sommigen van u erg stuitend en vreselijk zal toeschijnen. En indien u weinig of geen bevinding hebt verkregen van wat de menselijke natuur is, ik bedoel natuurlijk wat aangaat de werkingen ervan, niet haar werken, haar innerlijke omgang, niet haar uitwendige handelingen - dan zult u het nauwelijks geloofwaardig achten, dat iemand met een korrel godzaligheid in zijn hart, zulk een verdorven, ontaarde huisgenoot in zijn boezem zou hebben. En toch zeg ik niet meer, dan sommigen der heiligsten, ingetogensten, behoedzaamsten, nauwgezetsten en tedersten van het huisgezin Gods inwendig hebben gevoeld door een pijnlijke en langdurige bevinding. Het is uw genade, indien de tegenwoordigheid van deze verdorven oude mens uw smart is, zijn verzoeken uw beproevingen en zijn bewegingen en werkingen uw droefenis en uw last zijn. Hij zal u nimmer enig werkelijk kwaad doen, zolang hij uw plaag en kwelling is. Zolang u onder en tegen hem zucht en roept, en hem zelfs ten bloede toe wederstaat, strijdende tegen de zonde, moge hij verzoeken, maar hij zal niet zegevieren. Hij moge tegen u strijden, doch hij zal u niet overwinnen. Maar dit voert me tot mijn volgende punt, het afleggen van deze oude mens.

3. U gelieve op te merken, dat de apostel, hoewel hij de tegenwoordigheid erkent en de hoedanigheid van de oude mens met een verwonderlijke kracht beschrijft, ons gebiedt: 'hem af te leggen,' en u gelieve eveneens op te merken, dat deze vermaning wordt gericht tot de gelovigen, niet tot zondaren, tot degenen, die nabij zijn gebracht door het bloed van Christus, en die worden samengevoegd tot een woonplaats Gods door de Geest. Toont dit niet op klare wijze aan, dat de gelovigen Gods toch nog de oude mens bezitten? Want indien hij bij de wedergeboorte zou zijn te niet gedaan, zoals sommigen spreken, dan zouden zij niet worden geroepen hem altijd af te leggen.

En u gelieve ook in aanmerking te nemen de uitdrukking 'aangaande de vorige wandeling.' Laten wij dan eens nagaan welk onderwijs wij kunnen opzamelen uit dit voorschrift van de apostel. Zelf kan ik zeggen, dat ik hieruit twee hoofdgedachten afleid:

a. In de eerste plaats, dat de oude mens vrijwel op dezelfde wijze moet worden afgelegd als een vuil kledingstuk. Wat is de werkman, laten wij zeggen de metselaar of de opperman, aan het einde van een lange, stoffige en zware week blij zich op zondagmorgen grondig te kunnen wassen, en een schoon overhemd aan te kunnen trekken. Wat voelt hij zich schoon en fris met zijn schone huid en zijn schone overhemd. Verontschuldig het beeld, want hoewel alledaags, moge het niet minder waar of minder treffend zijn. Onze oude mens is als een overhemd, dat stof en zweet en inspanningen van de week heeft doorstaan. En hij wordt afgelegd, wanneer het hem niet wordt toegestaan ook maar wat langer de mens aan te kleven. Doch wordt afgelegd en met afkeer, als een vuil kledingstuk weggeworpen, met tegenzin

gedragen en gaarne afgelegd. Na op een andere plaats te hebben gesproken van de ergste zonden, welke de menselijke natuur hebben verlaagd en in ongenade hebben gebracht, voegt de apostel eraan toe: 'En dit waart gij sommigen, maar gij zijt afgewassen, maar gij zijt geheiligd, maar gij zijt gerechtvaardigd in de Naam van de Heere Jezus en door de Geest onzes Gods' (1 Kor. 6:11)

'Gij zijt afgewassen.' Daar is de afwassing van de persoon in het bad, of liever in de Fontein, die geopend is voor alle zonde en onreinheid. 'Gij zijt gerechtvaardigd.' Daar zijn de witte klederen, geheel en al helder en schoon, welke de persoon, die is afgewassen, worden aangedaan. 'Gij zijt geheiligd.' Daar is de tegenwoordigheid en de kracht der genade Gods, de troost van aldus afgewassen en gekleed te zijn en dit alles 'in de Naam van de Heere Jezus en door de Geest onzes Gods'. Want het is alleen door te geloven in Zijn Naam en door de kracht des Geestes, dat er een afwassing, rechtvaardiging, of heiliging is. Doch onthoud dit, u kunt hem alleen maar afleggen voor een tijd. Men legt hem van tijd tot tijd af in zijn werkingen, in zijn verontreiniging, in zijn vuilheid, maar helaas! Weldra komt hij weer voor de dag en u zult hem nimmer voor goed afleggen, totdat hij wordt afgelegd in de dood.

b. De andere hoofdgedachte, welke bij me opkomt, als een verklaring van de vermaning de oude mens af te leggen, is hem zijn troon van gezag en heerschappij te doen verlaten.

Hij wordt dus afgelegd, wanneer hem niet wordt toegestaan heerschappij te hebben. Laat hem dan ook de troon verlaten, laat hem niet regeren en heersen. Werp hem uit van aan het hoofd van de tafel te zitten en van de leuningstoel bezet te houden. Sta hem niet toe de heer des huizes te zijn. Zorg, dat hij op de plaats komt, waarin bisschop Bonner de martelaren werpt - in de kolenkelder. Kastijd hem, leg hem vast, vertreed hem met uw voet, onderdruk hem, en snoer hem de mond, wanneer hij lucht zou willen geven aan zijn godslasteringen, en zou willen proberen begeerlijkheden der verleiding op te wekken. Hij moet worden afgelegd. Hij moet niet worden geknuffeld en gekoesterd. Men moet hem niet in de beste stoel doen plaatsnemen, zich niet doen voeden met het beste vlees. Men moet hem niet dicht en warm bij de haard houden, niet fraai kleden, en tot troetelkind maken van het ganse huis. Hij moet met grote gestrengheid worden behandeld.

Het Woord van God gebiedt ons hem te kruisigen en spreekt van een wegvagend oordeel, hetgeen, indien wij het beschouwen als een beschrijving van allen, die Christus waarlijk toebehoren, duizenden grootse belijders afsnijdt 'En die van Christus zijn, hebben het vlees gekruisigd met de bewegingen en begeerlijkheden.' Niet, dat zij het zullen gaan doen, eraan denken het te doen, menen het de één of andere dag te doen, hopen, dat zij het doen zullen, alvorens zij sterven, maar hebben het vlees gekruisigd, dat wil zeggen, hebben het reeds aan het kruis van Christus genageld.

Dit is metterdaad een afleggen van de oude mens, want het is deze te nemen en te nagelen aan het kruis van Jezus. De kruisiging nu was een pijnlijke en langzame dood. Wij kunnen bijgevolg niet verwachten de oude mens te kruisigen, zonder dat hij het uitschreeuwt tegen zijn kruisiger. En nochtans is het vermaak voor de nieuwe mens groter, dan de pijn voor de oude mens, want wij mogen er wel van overtuigd zijn, dat, hoe meer wij in staat worden gesteld de verdorven oude mens met zijn begeerlijkheden der verleiding te doden, te kruisigen, en af te leggen, des te gelukkiger wij zijn zullen, des te minder oorzaak er zal zijn voor zelfverwijt en droefenis en des te meer wij zullen wandelen in de vrijheid, als zoekende de voorschriften Gods. Sta mij toe hier op dit punt een beroep te doen op uw persoonlijke bevinding. Wat heeft u duizenden keren doen zuchten, roepen en kermen? Wat heeft uw tekenen verduisterd en uw hoopgevingen op de hemel verdonkerd? Wat heeft

struikelblokken op uw weg gelegd en doornen en distelen op uw pad gestrooid? Is het niet deze oude mens geweest en omdat u hem niet hebt gekruisigd, maar in plaats van dat te doen, hem heimelijk hebt gekoesterd en hem zijn eigen gang hebt laten gaan? En hebt u niet ondervonden, hoe verleidelijk al zijn begeerlijkheden zijn geweest, hoe schoon zij hebben beloofd, en hoe dwaas zij hebben vervuld? Wat een kwelling, droefenis, dienstbaarheid, welk een smart, welk een last is er vaak op uw rug gelegd, met toe te geven aan de begeerlijkheden der verleiding. O, indien ik het hart van sommigen hier zou kunnen lezen, of hun woorden zou kunnen beluisteren, wanneer zij in het verborgene hun zonden belijden voor God, hoe menig hart zou ik gescheurd en bloedende zien, door schuld en schaamte van te hebben toegegeven aan de begeerlijkheden der verleiding. Welke belijdenissen van schuld zou ik horen, wanneer ik soms aan uw slaapkamerdeur zou luisteren. En indien ik naar binnen zou kijken, dan zou het kunnen zijn, dat ik tranen langs uw wangen zou zien rollen en dat ik snikken en verzuchtingen zou horen opwellen vanuit uw bezwaarde boezem. En waarom? Omdat deze walgelijke en vervloekte begeerlijkheden der verleiding u vaak hebben verstrikt en terzijde hebben afgetrokken, u hebben aangegrepen, veel hebben beloofd en niets hebben vervuld, en niets hebben nagelaten dan bittere, bittere gedachten, en droeve, droeve herinneringen aan hoe u bent gevallen door hun verborgen kracht.

O, als wij maar genade hadden om altijd deze oude mens af te leggen, om niet meer met hem van doen te hebben, dan wij te doen zouden willen hebben met een verdorven ellendeling, wiens losbandige aard algemeen bekend staat, en die wij niet bij ons over de vloer zouden laten komen. O, dat wij tot onze oude mens zouden kunnen zeggen, zoals wij dat tot hem zouden kunnen zeggen, indien hij toegang tot ons huis verkregen had: 'Daar is de deur, eruit, en laat uw gezicht hier niet meer zien.' Maar dit kunnen wij helaas niet doen met onze oude mens, want hij is een bewoner voor het leven. Hij heeft een aanspraak op het huis, was eenmaal de meester ervan en hij zal het nimmer verlaten, totdat het ineens stort. Indien wij hem dus in ons huis moeten hebben, dan kunnen wij tot hem zeggen: 'U zult hier geen meester zijn. U hebt te lang uw eigen weg gehad, u hebt de huishouding verdorven, en wat het huis Gods behoorde te zijn geweest, hebt u veranderd in een moordenaarskuil. Aangezien ik dan ook Zijn bevel en gezag heb dit te doen, zal ik u vernederen tot de laagste plaats. Voor u geen plaats aan het hoofd van de tafel, geen leuningstoel, geen hoekje van de haard, niet het beste stuk vlees, niet de beste wijn. Gij zijt hier, ik weet het, in een vast en zeker bezit en ik zou gelukkig zijn, indien ik nooit weer uw aangezicht zag of uw stem hoorde. Maar daar gij aan mij verbonden zijt, terwijl ik u niet kan kwijtraken, hoop ik u te mogen laten verhongeren, niet u te voeden, uw vijand te zijn, niet uw vriend, uw meester, niet uw dienst knecht te zijn. En ik hoop daarom u nooit toe te staan macht over mij te oefenen, want ik weet, wat u zou doen, indien u dit zou kunnen. Het is niet eenmaal, noch tweemaal, noch tienmaal, dat u mij bedrogen hebt met uw bedrieglijke wegen en uw zalvende mond. God geve, dat ik nooit opnieuw zal luisteren naar uw sluwe tong, maar dat ik u moge haten en ertoe moge worden in staat gesteld u te beschouwen als Gods vijand en mijn vijand, omdat ik goed weet dat ik, indien ik door u zou worden overwonnen, zou zondigen tegen de beste Vriend en de dierbaarste Meester.' Welnu, indien u de oude mens zou kunnen tegemoet treden met deze taal en hem het hoofd zou kunnen bieden met deze heilige stoutmoedigheid, dan zou hij zijn hoofd laten hangen. Het is, dat u hem een duim geeft, hetgeen hem een el doet nemen. Het is uw luisteren naar hem, dat hem op zulk een vleiende toon doet spreken - zoals een zwakke vrouw, die toegeeft, wanneer ze behoorde te weerstaan en valt door toe te geven. 'Wederstaat de duivel en hij zal van u vliden.' Leg af de oude mens met zijn werken, en u zult in geen oordeel vallen.

4. Doch u gelieve op te merken, dat de woorden van de apostel zijn: ‘aangaande de vorige wandeling’, hetgeen te kennen geeft, dat wij de oude mens afleggen, wanneer ons leven, ons gedrag en onze wandel zo zijn veranderd, dat onze vorige wandeling - dat wil zeggen, de wijze, waarop wij vroeger leefden en handelden - volkomen verzaakt wordt. Een hartsverandering zal altijd een levensverandering voortbrengen. Indien men berouw heeft over de zonde, dan zal men deze verlaten. Indien de oude mens inwendig wordt gekruisigd, dan zal hij in uitwendige zin maar weinig kracht hebben. Nagel hem aan het kruis, en hij zal geen voeten hebben om mede te wandelen, geen handen om mede te werken. Zijn kracht is aan een einde, wanneer zijn kruisigen begint. Hij verliest de moed bij het zien van het kruis en datgene, dat de ziel haar leven geeft, geeft hem de genadeslag. En naarmate hij sterft en de ziel leeft, wat volgt er dan? Godsvrucht van leven, alsook godsvrucht van hart. Maak de boom goed en u maakt de vrucht ervan goed. Laat er een goede schat in het hart zijn en er zal het goede eruit voortkomen. Het is nutteloos en erger dan nutteloos over godsdienst te spreken, tenzij deze door ons leven wordt openbaar gemaakt.

Nu, naar gelang wij in staat worden gesteld - en ik ben er zeker van, dat niets dan de genade Gods, en wel een erg krachtige mate Zijner genade, ons in staat kan stellen de oude mens af te leggen, verkeren wij in een zielsgestalte om naar het andere gedeelte van het voorschrift te luisteren, hetgeen ons voert tot de tweede hoofdgedachte van mijn verhandeling, waarin ik voorstelde aan te tonen de persoon van de nieuwe mens, en hoe hij moet worden aangedaan. Maar u gelieve op te merken, dat de apostel tevoren zegt: ‘en dat gij zoudt vernieuwd worden in de geest uws gemoeds,’ waarvan ik dan ook melding maken moet.

5. Uit zijn woorden begrijpen wij, dat, naarmate de oude mens te niet gaat, de nieuwe mens zich begint te verheffen, en terwijl hij zijn kop opsteekt, komt er tezelfdertijd een vernieuwing in de geest van ons gemoed op. Zolang wij onder de kracht en heerschappij van de oude mens verkeren, zijn er geen zoete hernieuwingen, gezegende opwekkingen, of vertroostende bezoeken met de tegenwoordigheid Gods. Er is òf een toegeven aan de oude mens òf anders het gevolg van aan hem toe te geven - òf een koesteren van de zonde òf een betreuen van de zonde, òf de zonde wordt bedreven of de zonde wordt beleden, het voldoen aan de begeerlijkheden of een pijnlijke wroeging. Maar wanneer wij in staat worden gesteld deze oude mens af te leggen, dan is er een vernieuwd worden in de geest van ons gemoed. Er zijn uitlatingen van de vergevende genade Gods en dit brengt een vernieuwing van geloof en hoop, met liefde en iedere genade teweeg. Dit voert ons daarom tot ons volgende punt.

II. Het aandoen van de nieuwe mens, in het verhandelen waarvan wij, zoals in het geval van de oude mens, eerst zijn persoon zullen beschrijven en dan zullen aantonen, hoe hij moet worden aangedaan. ‘En de nieuwe mens aandoen, die naar God geschapen is in ware rechtvaardigheid en heiligheid.’

Wij begrijpen uit deze vermaning, dat, zoals er een afleggen is, er ook een aandoen is en zoals er een oude mens is, er ook een nieuwe is. En merk op, hoe onderscheiden hun persoon is, zoals beschreven door de Heilige Geest. De oude mens wordt ‘verdorven door de begeerlijkheden der verleiding’. De nieuwe mens ‘is naar God geschapen in ware rechtvaardigheid en heiligheid’. Welk een contrast, welk een tegenstelling, welk een tegengesteldheid ertussen. Zijn de hemel en de hel, het licht of de duisternis, Christus of belial verder van elkaar?

1. Doch waarom wordt hij ‘de nieuwe mens’ genoemd? U gelieve op te merken, dat beiden

mensen worden geheten, en ongetwijfeld om deze reden, dat zij beiden de bekwaamheden, ledematen en eigenschappen van een mens hebben. Maar iedere bekwaamheid en eigenschap van de beide mensen zijn totaal verschillend, of indien zij gelijke ledematen hebben, dan gebruiken zij deze voor verschillende doeleinden. De oude mens heeft ogen, doch ogen vol overspel. De oude mens heeft oren, maar oren om iedere leugen en ieder dwaas woord in zich op te nemen, dat zijn begeerlijkheden voedsel kan geven. Hij heeft lippen, welke hij zijn eigendom noemt, maar er is addervergift onder. Hij heeft een tong, doch hiermede pleegt hij bedrog. Hij heeft handen, maar deze handen zijn altijd grijpende naar hetgeen kwaad is. En hij heeft voeten, maar deze zijn snel om bloed te vergieten. Elk ledemaat en ieder vermogen van de oude mens is voor de zonde, om deze te dienen en te koesteren.

Welnu, de nieuwe mens heeft ook de ledematen en de vermogens van een mens, zoals de oude mens die heeft. Hij heeft ogen, en door deze ogen aanschouwt hij Jezus. Hij heeft oren en met deze oren hoort hij het Evangelie der verlossing en neemt hij het dierbare geklank in zich op. Hij heeft lippen en met deze lippen looft hij God. Hij heeft een tong en met zijn tong prijst hij de Naam des Heeren, spreekt hij van de heerlijkheid van Zijn koninkrijk en spreekt hij van Zijn macht, of indien hij predikant is, onderwijst, vertroost, vermaant of waarschuwt hij de Kerke Gods. Hij heeft handen, welke geopend zijn om mild te schenken aan de armen en nooddriftigen en hij heeft voeten, welke vaardig zijn om te lopen het pad van Gods geboden, ja bij ogenblikken zelfs om erop voort te snellen, wanneer Hij zijn hart zal verwijd hebben. Aldus gebruikt de oude mens elk ledemaat in de dienst der zonde en de nieuwe mens gebruikt ieder ledemaat in de dienst van God. Welnu, zoals wij, wanneer wij onder de invloed van de oude mens verkeren, doen, of tenminste verzocht worden te doen, wat hij moge ingeven, zo doen wij, wanneer wij onder de invloed van de nieuwe mens zijn gaarne, waartoe hij ons neigt te doen, overeenkomstig de wil en het Woord van God.

2. Doch wij hebben in onze tekst een gezegende beschrijving van wat de nieuwe mens is. Natuurlijk weet u, dat het is de geest, welke is geboren uit de Geest, de nieuwe mens der genade, die met de uitdrukking wordt bedoeld, en dat hij nieuw wordt genoemd, als zijnde van een nieuwere geboorte dan de oude mens, en ook als komende van Hem, Die heeft gezegd: 'Zie, Ik maak alle dingen nieuw.

Het bezitten van deze nieuwe natuur is het voornaamste getuigenis van ons aandeel aan Christus, want 'Zo iemand de Geest van Christus niet heeft, die komt Hem niet toe,' en 'Indien iemand in Christus is, die is een nieuw schepsel.'

a. Maar hij is zowel jong, als nieuw, want zoals de oude mens altijd oud is, zo is de nieuwe mens altijd jong. Hij bezit daarom alle kracht der jeugd, de gevoelens der jeugd, de tederheid, de gevoeligheid, de ontvankelijkheid der jonkheid, en al hetgeen in de jeugd beminlijk is. Zoals de oude mens een beeld is van de verdorven toestand der ouderdom, zo heeft de nieuwe mens ieder kenmerk, dat wij bewonderen in de jeugd; alles wat teder en vatbaar is voor onderwijs, ontvankelijk en toegenegen, warm, vlug en krachtig.

Al hetgeen wij bewonderen in de jeugd wordt in de nieuwe mens opgemerkt. Al hetgeen wij verfoeien in de verdorven toestand der ouderdom, zien wij in de oude mens. En inderdaad, hij moet een schoon mens zijn, niet slechts vanwege zijn jeugd en frisheid, tederheid en kracht, zijn sterke arm, zijn welgemanierd gedrag, zijn bescheiden, hoewel ferm uiterlijk, doch hij is bovennatuurlijk schoon, als zijnde Gods eigen schepping, want u gelieve op te merken, dat hij niet is geboren, maar geschapen. God Zelf schiep hem door de kracht Zijns Geestes op de dag der wedergeboorte.

b. Er is derhalve nog een reden, waarom hij zo schoon is. Hij wordt geschapen naar het beeld Gods. Wij vinden de apostel in bijna gelijke bewoordingen spreken (Kol. 3:10): ‘en aangedaan hebt de nieuwe mens, die vernieuwd wordt tot kennis, naar het evenbeeld Desgenen, Die hem geschapen heeft.’ Toen God in den beginne de mens schiep, schiep Hij hem naar Zijn eigen beeld, naar Zijn eigen gelijkenis. Dat beeld ging door de zonde verloren, maar opdat het niet gans verloren mocht gaan, voor eeuwig verloren mocht gaan, schept God in Zijn volk een nieuwe mens, naar Zijn eigen beeld en Zijn eigen gelijkenis. Zo wordt die mens vernieuwd en gesteld op een hogere top, dan die, waarvan hij viel, want hij wordt in het bezit gesteld van een nieuwe mens, welke is geschapen door de kracht Gods, naar het eigen beeld en de gelijkenis van God, in ware rechtvaardigheid en heiligheid. Laten wij dit punt wat meer van nabij onderzoeken en een paar kenmerken bespreken van dit door God ingedrukte beeld.

Is God een Geest? De nieuwe mens is geestelijk om in dit opzicht het beeld Gods gelijk te zijn. Is God heilig? Aldus is de nieuwe mens, want hij is ‘geschapen in ware rechtvaardigheid en heiligheid.’ Is God hemels, als wonende in de hoogste hemelen? Zo is ook de nieuwe mens hemels, als bezittende hemelse gevoelens, hemelse begeerten en hemelse aanblazingen. Is God in Naam en natuur liefde? Zo blijft de nieuwe mens in de liefde en blijft alzo in God en God in hem (1 Joh. 4:16). Is God genadig? Zo wordt ook dengenen, in wie de nieuwe mens woont, geboden genadig te zijn, zoals hun Vader ook genadig is. In onze tekst wordt hij dan ook gezegd te zijn ‘geschapen naar God,’ hetgeen, zoals verklaard door de bijna gelijke tekst (Kol. 3:10), betekent naar het beeld Gods.

Wanneer God zo vanuit de hemel, Zijn woonplaats, nederziet in het hart van Zijn volk, dan ziet Hij daar met één oogopslag, beide hetgeen Hij haat en hetgeen Hij liefheeft. Hij aanschouwt de oude mens, welke verdorven is, naar de begeerlijkheden der verleiding en Hij verfoeit en veracht zijn beeld. In dezelfde boezem ziet Hij ook een kopie van Zichzelf, Zijn eigen beeld, Zijn eigen gelijkenis, in de nieuwe mens, die Hij door Zijn genade heeft geschapen. En Zijn alziend oog kan tussen de één en de ander onderscheiden, hetgeen wij vaak niet kunnen.

De oude mens is zo bedrieglijk, schept vaak zulk een lawaai, er is zoveel drukte, welke met zijn bewegingen gepaard gaat, en hij is zo luidruchtig, dat het bedaarde, zachte, rustige aangezicht van de nieuwe mens bijna uit het oog verloren lijkt. Het is zoals een huisgezin, waaronder zich een ruzieachtige, luidruchtige, twistzieke heer des huizes, en een rustige, vreedzame, beminnelijke, onderdanige vrouw des huizes bevinden. De heer des huizes vaart uit en raast, tiert en vloekt, en zou, indien hij zou kunnen, het gehele huis op stelten zetten. Niemand kan hem goed doen. Zijn geduldige vrouw, gehoorzame kinderen, oplettende bedienden doen hun best, maar ze doen het tevergeefs. Wat ze ook doen, ze kunnen hem niet tevredenstellen. Hij is een plaag voor het huisgezin. De vrouw gaat het huis door bedaarde, vreedzaam, nederig, en tracht het humeur van haar echtgenoot te verzachten, maar doorgaans zonder resultaat. Telkens laat ze een traan vallen, gaat naar haar kamer en weent, doch verdraagt dit alles toch met een gelaten geduld.

Zodanig is het beeld van de oude mens en zulk één van de nieuwe. Wij zien en gevoelen de oude mens op woeste wijze rondrennen, razen, en uitvaren, geraas maken binnenin ons, niets dan verwarring stichtende. De nieuwe mens zien en gevoelen wij bedaarde, ootmoedig, onderworpen en bescheiden te zijn, nu en dan uiting gevende aan een zuchten en een roepen, nu en dan een verborgen kermen of inwendig gebed opzendende, nu en dan uitziende naar

des Heeren verschijning en zover hij kan, wegkomende van deze drukke, verdorven oude mens. Welnu, moet u zich dan verbazen, welk een huis u in uw boezem hebt, wanneer u hierin twee zulke verschillende medebewoners hebt? Ik kan het welhaast vergelijken bij een logies, waar er een luidruchtige en een rustige kamerbewoner is. Moet het u dan verbazen, dat uw huis soms zulk een toneel van verwarring is, dat u nauwelijks de bedaarde woorden hoort van de bescheiden kamerbewoner, of zelfs maar kunt geloven, dat hij op zijn kamer is, wanneer het huis weerklinkt van het uitvaren en razen, het lawaai en het twisten van de onhandelbare kamerbewoner? Maar dit is uw geluk, dat u de verwarring verfoeit, het lawaai haat, dat u niet bent, zoals een dronkaard in een gelagkamer - hoe meer lawaai, des te vrolijker het gezelschap. U hebt behoefte aan rust. U past de eenzaamheid, het gezelschap van uw eigen gedachten, en het uitstorten van uw hart voor de Heere, de uitlating Zijner tegenwoordigheid, en de gezegende troost Zijner toelaching. Aldus merkt u op met alle verwarring, lawaai, en geraas, hetgeen maakt, dat u zich vaak gevoelt, gelijk de arme Job, vol verwarring, dat er evenwel nog iets goeds in u is, dat God heeft gewerkt door Zijn Geest en genade. Dit is dus de nieuwe mens, welke door de adem Gods in uw ziel is geschapen, en wel 'in rechtvaardigheid'* , hetgeen hier betekent oprechtheid, 'en in ware heiligheid', geen voorgewende, geen wettische, geen vleeselijke, geen zichzelf opgelegde, maar zulk een heiligheid, als gewerkt wordt door de kracht van de gezegende Geest.

c. Welnu, deze nieuwe mens moet worden 'aangedaan' op een enigszins gelijke wijze, als wij de oude hebben afgelegd. Ik toonde u aan, dat de oude mens voornamelijk op twee manieren werd afgelegd. 1. Zoals wij een vuil kleed afleggen. 2. Zoals wij de vroegere heer des huizes zijn plaats doen verlaten. Nu breng deze overeenstemming over op het aandoen van de nieuwe mens. Wij doen hem aan, als onze schone en knappe kleding, of wanneer wij hem dragen - om een beeld uit de Schrift te gebruiken - 'gelijk een bruidegom zich met priesterlijk sieraad versiert, en als een bruid zich versiert met haar gereedschap.' Wij lezen van 'in heilig sieraad' en de belofte, geschonken aan de Heere, was, dat 'Zijn volk gewillig zijn zou op de dag Zijner heirkraft, in heilig sieraad.' Welk een schone beschrijving wordt er gegeven in het Hooglied der Kerk, wanneer zoals 'Jeruzalem, de heilige stad,' in de profeet Jesaja (52:1) 'haar sierlijke klederen heeft aangetrokken,' en hoe, als aangegrepen door verwondering, haar Liefste tot haar spreekt: 'Gij zijt schoon, Mijne vriendin, gelijk Thirza - liefelijk als Jeruzalem,' en als het ware de vraag stelt: 'Wie is zij, die er uit ziet als de dageraad, schoon gelijk de maan, zuiver als de zon en schrikkelijk als slagorden met banieren?'

In Ezechiël 16 hebben wij een beschrijving van de Kerk als gewassen, bekleed, en versiert met sieraad en dan verklaart de Heere, waarom zij zo schoon was: 'Uw schoonheid was volmaakt door Mijne heerlijkheid, die Ik op u gelegd had, spreekt de Heere HEERE.'

1. De nieuwe mens wordt dus aangedaan, wanneer wij de genaden, die hem toebehoren, aandoen. Ik merkte op, dat de nieuwe mens zo wordt genoemd, als hebbende de ledematen van een mens. Deze ledematen zijn de verschillende genaden, welke hij in staat wordt gesteld te oefenen en men kan zeggen, dat de nieuwe mens wordt aangedaan, wanneer deze genaden werkzaam zijn onder een Goddelijke invloed en kracht. Wanneer wij, bijvoorbeeld, in staat worden gesteld, door de genade Gods, te geloven in Zijn geliefde Zoon, de Waarheid aan te nemen in de liefde ertoe, de kracht van Zijn Woord in ons hart te gevoelen - dit is een aandoen van de nieuwe mens, want het is het aandoen van een erg onontbeerlijk deel van de nieuwe mens, hetwelk is het geloof. Voorts, wanneer wij in de oefening van een goede hoop

door genade kunnen opzien en uitzien, en aldus betere dagen verwachten en wachten, al is het niet in de dadelijke genieting ervan, dan kan men zeggen, dat wij de nieuwe mens aandoen, want de hoop is een erg opzienbarend en werkzaam deel van hem. Wanneer wij dus een geringe uitgang van liefde en genegenheid kunnen gevoelen, jegens de Heere, tot Zijn Woord, tot Zijn volk, Zijn wegen en tot al hetgeen met Hem is verbonden, mag dit ook gezegd worden een aandoen van de nieuwe mens te zijn, want de liefde is één van zijn onderscheidenste hoofdtrekken en één der opmerkelijkste kenmerken. Zo ook met de lijdzaamheid, ootmoed, berouw, en droefheid naar God vanwege de zonde, geestelijke gedachten, een Geest des gebeds en der smekingen, overgave aan de wil van God, milddadigheid jegens Gods volk, vurige verlangens om te wandelen in de vreze Gods, te leven tot roem en eer van God, te doen hetgeen aangenaam is in Zijn oog en te leven onder Zijn goedkeurende toelaching - met dit alles te worden gezegend, betekent de nieuwe mens aan te doen.

2. Maar ik merkte op, dat wij de nieuwe mens aandoen, wanneer wij hem op zijn juiste plaats stellen - wanneer hij tot hoofd en heer des huizes wordt gesteld, en de ziel regeert met zijn zoete en overheersende invloed. Het is juist het tegengestelde van wat wij zagen, dat de kracht en invloed van de oude mens was. En o, hoe vertederend, verootmoedigend en in een geestelijke gestalte brengend is de invloed van de nieuwe mens. Gevoelt u zich bij ogenblikken niet onderworpen aan twee zeer onderscheiden wijzen van beïnvloeding? Komt er op verschillende tijden niet iets over uw ziel, dat een zekere werkzame kracht met zich brengt - hetgeen ik een invloed noem bij gebrek aan een beter woord? U weet, en wel op een pijnlijke wijze, wat het zeggen wil, te worden beïnvloed door hovaardij, gierigheid, wereldsgezindheid, gemelijkheid, verdrietelijkheid, en vele andere kwaden. U kent de invloed van een slecht humeur, van een driftige aard, van een ruzieachtige geest, van een twistziek gemoed, van hebzucht, of van welke andere boosheid dan ook, welke u schijnt te drukken, als een kracht, die heerschappij over u oefent. Zie nu of u in uw boezem niet ook een ander soort invloed kunt vinden. Gaat er nooit iets als een zonnestraal in uw ziel op, om uw verstand licht, uw ziel leven, uw hart gevoel, en uw genegenheden liefde mede te delen? Bij het lezen van het Woord, onder het horen van het Evangelie, in de omgang met het geliefde huisgezin Gods, op uw knieën in het verborgen gebed, of terwijl u de hele dag door bezig bent, bekruipt er dan niet ongemerkt een zoete, tedere, verborgen invloed, op zachte wijze, uw boezem, zoals de wind over een bed violen gaat, welke invloed uw gedachten schijnt te brengen op hetgeen hemels, heilig, geestelijk en Goddelijk is? Komt er in het nachtelijk uur, of op verschillende ogenblikken, gedurende de dag, niet een verborgen, niet te beschrijven kracht, welke uw hart week maakt, vertedert en verootmoedigt, gebed en smeking verwekt en u ertoe brengt uw zonden te belijden, wel duizend hunkerende verlangens naar de Heere op te stellen en u ertoe brengt, tenminste voor het ogenblik, geestelijk- en hemelsgezind te zijn? Hier wordt de nieuwe mens aangedaan. U neemt de nieuwe mens dus, als het ware, in uw armen, zoals een moeder haar zuigeling neemt en u brengt hem aan uw boezem en u doet hem aan, als uw nieuwe mens, terwijl u zo zijn genaden, zijn invloeden, zijn werkzaamheden aandoet, en wat hij is, als geschapen naar het beeld Gods in ware rechtvaardigheid en heiligheid.

d. Welnu, terwijl u zo de nieuwe mens aandoet, breidt hij zijn invloed ook uit over uw leven, wandel, gedrag, en omgang, want deze verborgen invloeden zullen zich openlijk openbaar maken, en de boom, inwendig goed gemaakt zijnde, zal uitwendig goede vrucht

voortbrengen. De ware godsdienst zal zich altijd openbaar maken in iemands leven en wandel. In uw huisgezinnen, in uw bedrijf, in uw dagelijkse omgang, zal het zich openbaar maken, onder welke invloed u verkeert. Wanneer u de oude mens aflegt, dan legt u met hem af de gemelijkheid, opstandigheid, een boos humeur, hovaardij, gierigheid, wereldsgezindheid, hardheid, verdrietelijkheid, koppigheid en eigengerechtigheid.

Wanneer u de nieuwe mens aandoet, dan doet u aan medelijden jegens Gods volk, vriendelijkheid en deernis met degenen, die in moeite en verdriet zijn, tederheid van consciëntie, vreze Gods, een nauwgezet leven, een behoedzame wandel, een oprecht gedrag en aldus maakt u openbaar, wie u bent en wie u dient. Maar hoe meer u van deze beide mensen kent, des te meer zult u de ene haten en des te meer zult u de andere liefhebben. Ik ben er tenminste erg zeker van, dat u, hoe meer u de nieuwe mens kent, hem te meer zult liefhebben. Gevoelt u soms niet, dat u nimmer van hem zou willen scheiden, omdat hij zo gelijk Christus is? Is niet Christus het beeld Gods? En indien de nieuwe mens is geschapen naar het beeld Gods, is het Christus, de Hope der heerlijkheid in u.

De nieuwe mens, als zijnde geschapen naar het beeld Gods, is daarom een afdruk van de Heere Jezus Christus Zelf. Daarom spreekt hij voor Jezus, getuigt hij voor Jezus, en is hij, zo te zeggen, een vertegenwoordiging van de geest en het beeld van Jezus. O, welk een genade zou het voor ons zijn, om, terwijl wij rondom gaan, en ons in de wereld begeven, altijd bezig te zijn de nieuwe mens aan te doen, en evenmin van huis te gaan zonder hem, dan wij dit zouden doen zonder jas of kleet. Wat zou hij waken over uw wandel, u afhouden van lichtvaardigheid en beuzelachtigheid en u waakzaam doen zijn over ieder woord en over bijna iedere blik. Dan zou u niet ieder ijdel gesprek opnemen in de bus, in de trein, in de winkel, en op straat. U zou niet met iedereen familiaar omgaan. Er zou zijn een nuchteren zijn, een beginselvastheid, godsvrucht, een gescheiden van geest zijn - iets, dat u kenmerkt als onderscheiden van de goddelozen en van de uitwendige belijders. Ik weet wel, dat vele mensen dit een erg droefgeestige godsdienst zouden achten, en in opstand komen tegen het gebonden zijn aan zulke zogenaamde beteugelingen. Maar dit komt, omdat zij niet de zoetigheid en zaligheid kennen van de nieuwe mens aan te doen. In schrijfboeken met voorbeelden schrijven de jongens soms: 'Verdienste is haar eigen beloning' Ik wil u een schrijfvoorbeeld geven om op uw hart te schrijven: 'Godsvrucht is haar eigen beloning,' of ik wil u een voorbeeld voorleggen uit het boek van David en wel in zijn beste handschrift: 'In het houden van die is grote loon.' Wat betreft dienstbaarheid en dwang, en al die ongegronde kletspraat, zou u juist het tegenovergestelde ondervinden, en dat, naar de mate u in staat zou worden gesteld de oude mens af te leggen, u meer vrijheid naar de ziel, meer toegang tot God, meer zoetigheid in de godsdienst, meer zaligheid in de Bijbel, meer toegang tot de troon der genade, en duidelijker en klaarder verwachtingen des hemels zou genieten. En u zou ook hier geen dienstbaarheid aantreffen. Ik wil u vertellen waar de dienstbaarheid is: de zonde. De dienstbaarheid is in de zonde en de Wet, die de kracht der zonde is. Er is geen dienstbaarheid in het Evangelie. Het is zuivere vrijheid. 'Staat dan in de vrijheid, met welke ons Christus vrijgemaakt heeft.' Er is geen dienstbaarheid in de nieuwe mens. Hij is één en al vrijheid. Hij is vrij, zoals Christus dit is, even heilig als God is. Er is geen toorn, geen vijandschap, geen dienstbaarheid, geen schuld, geen schande, geen vrees in de nieuwe mens. Hij wandelt in de vrijheid en daarom wat aangaat mensen, die zeggen: 'wij moeten niet naar de voorschriften kijken, wij zullen tot dienstbaarheid geraken,' of een predikant, die zegt: 'ik zal vanmorgen niet wettisch zijn, ik zal niet de voorschriften nemen, en u een verhandeling eruit geven, om uw ziel onder dienstbaarheid te brengen' - wel de man weet niet, waarover hij spreekt. Hij heeft nimmer de schoonheid en dierbaarheid gevoeld van deze

minzame vermaningen en waarschuwingen uit genade, de zaligheid van Gods Woord te bewaren, in de wegen Gods te wandelen, en van Zijn wil te kennen en deze te doen.

Het is de zonde, die dienstbaarheid brengt. Er is geen dienstbaarheid in gehoorzaamheid, geen dienstbaarheid in te wandelen in de wegen des Heeren, geen dienstbaarheid in God te dienen en Zijn wil te doen. Het heerlijke Evangelie der genade Gods is vrij in de leerstukken ervan, vrij in de beloften en vrij in haar voorschriften. En dit is het kenmerkende karakter ervan, dat het vrij maakt, evenals het vrij is. Want dit is de belofte: 'Indien gijlieden in Mijn woord blijft, zo zijt gij waarlijk Mijn discipelen en gij zult de waarheid verstaan, en de waarheid zal u vrijmaken.' Doch wanneer de mensen wensen vrijgemaakt te worden van het voorschrift en niet in het voorschrift, wanneer zij verlangen, dat hun vrijheid wordt toegestaan om op verboden wegen te wandelen en de leerstukken van het Evangelie omhelzen, terwijl zij de voorschriften van het Evangelie verachten en vertreden, laat hen verstaan, dat hun hart niet recht is voor God en dat zij zullen maaien, naardat zij zaaien. Want hij, die in het vlees zaait, zal uit het vlees verderfenis maaien, en hij, die in de Geest zaait, zal uit de Geest het eeuwige leven maaien. AMEN.

*****